

Yük Teslim Talimat Formu (Ordino) olmadan teslim edilmeyen Emtia' ya İlişkin Anayasa Mahkemesi Kararı Üzerine Değerlendirmeler.

Anayasa Mahkemesi 2. B., B. 2015/13851 T. 27.6.2018 tarihli kararı başvuruçunun ithal ettiği eşya, taşıyanla yapılan sözleşmedeki edimler yerine getirilmediği için **hapis hakkı çerçevesinde** liman idaresince **Yük Teslim Talimat Formu olmadan teslim edilmediği sebeple açtığı davada** ; **“başvurucu Şirketin mülkiyet hakkının korunması ile kamunun yararı arasında olması gereken adil denge bozulmadığı için müdahale ölçülü bulunduğu ve Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edilmediğine karar verilmiştir. “**

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu Ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun;

Madde 66- “Mahkeme kararları kesindir. Mahkeme kararları Devletin yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar.”

Yukarda belirtilen emredici hüküm, kararın, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlayıcı niteliği bulunduğunu belirtmektedir.

Bu karar, net ifadeler kullanarak tespitler yapan ve uygulamaya ışık tutacak nitelikte bir karardır.

İlgili kararın, önemli saptamalarını başlık haline getirerek, karardaki anlatım ve ifadelere sadık kalarak ve paragraf numaralarını belirtilerek, sizlere sunmaktayım.

(“**taşımacı**” “**taşıyan**” veya “**taşıyıcı**” tanımlamaları . Bu incelemede “**taşıyan**” olarak kullanılacaktır.)

1. Gönderilenin yük teslim talimat formları olmadan, yüklerin taraflarına teslim edilemeyeceği hususu yasal bir zemine sahiptir.

Anayasa Mahkemesi Kararı - 2. B., B. 2015/13851 T. 27.6.2018 tarihli kararı “Başvurucu Şirket konumundaki alıcılar, konşimentoları ibraz edip yük sahibi olduklarını mezkûr madde hükümlerine göre taşıyanlar veya acentelerine belgelendirmediklerinde ya da bu kapsamda taşıyanlar veya acenteleri tarafından gümrük işlemleri tamamlanan yüklere ilişkin yük teslim talimat formları düzenleterek liman işletmelerine sunmadıklarında bu yüklerin taraflarına teslim edilemeyeceği hususu yasal bir zemine sahiptir.(47)

2. Liman işletmeleri ve geçici depo yerlerinin emtiaya ilişkin belgeleri, gümrük kanun ve yönetmeliği hükümlerine istinaden kontrol etme sorumlulukları vardır.

Anayasa Mahkemesi Kararı - 2. B., B. 2015/13851 T. 27.6.2018 tarihli kararı “ Liman işletmeleri ve geçici depo yerleri taşıyanın İfa yardımcısıdır. Teslimatı talep edilen eşyaya ilişkin belgeleri 4458 sayılı kanun ile gümrük yönetmeliği hükümlerine istinaden kendisinde bulunan kayıtlarla karşılaştırılarak kontrol etmek sorumlulukları vardır.

“Liman işletmelerinin tüm bu görev ve sorumluluklarını yerine getirebilmeleri ve yardımcısı oldukları taşıyanların talimatlarına uygun hareket edebilmeleri için de kendilerine sıkı belge kontrolleri yapma ve eksik belgeyle başvuru yapanların teslim taleplerini karşılamama şeklinde kapsamlı yetkiler verilmesinde kamu yararının bulunduğu açıktır.” (50)

3. Emtiyı taşıyıcılarının rızaları dışında teslim eden liman işletmelerinin hukuki ve cezai sorumlulukları bulunmaktadır.

Anayasa Mahkemesi Kararı - 2. B., B. 2015/13851 T. 27.6.2018 tarihli kararı “ Nitekim emtiayı taşıyıcılarının rızaları dışında teslim eden liman işletmelerinin hukuki ve cezai sorumluluklarının bulunduğu gerçeği de dikkate alındığında bu yetki kapsamında yapılan sıkı belge kontrolleri ile taşıyan sıfatına sahip gemi donatanlarının ve onların temsilcileri olan gemi acentelerinin de taşıyan sıfatına sahip taşıma işleri komisyoncuları, liman idareleri ve mal alıcısı firmaların da ortak yararına bir uygulamanın gerçekleştiği anlaşılmaktadır.”(50)

4. Yük teslim talimat formu talep edilmesinde ve bu belgenin temin edilmemesi hâlinde malların tesliminden kaçınılmasında kamu yararı bulunmaktadır.

Anayasa Mahkemesi Kararı - 2. B., B. 2015/13851 T. 27.6.2018 tarihli kararı emtia üzerinde hapis hakkı bulunan taşıyanların bu haklarının korunmasını teminen alıcılardan Yük Teslim Talimat Formu talep edilmesinde ve bu belgenin temin edilmemesi hâlinde malların tesliminden kaçınılmasında kamu yararı mevcut olup müdahalenin meşru bir amaç taşıdığını tespit etmiştir.

*“ Somut olayda da taşıyan tarafından 27/6/2011 tarihli yazı ile navlun ücretinin tahsil edilemediği, bu ücretler tahsil edilinceye kadar yük üzerinde hapis hakkı bulunduğu ve alacakları tahsil edilinceye kadar yüklerin teslim edilemeyeceği liman işletmesi ile Ambarlı Gümrük Müdürlüğüne bildirilmek suretiyle hapis hakkı kullanılmıştır. Bu durumda henüz teslimi gerçekleşmeyip antrepolarında bekletilen emtia üzerinde hapis hakkı bulunan taşıyanların bu haklarının korunmasını teminen alıcılardan Yük Teslim Talimat Formu talep edilmesinde ve bu belgenin temin edilmemesi hâlinde malların tesliminden kaçınılmasında **kamu yararı mevcut olup müdahalenin meşru bir amaç taşıdığı kuşkusuzdur ”.**(51)*

5. Yük teslim talimat formu gibi belgeler ithal konusu mal üzerinde hapis hakkının kullanılması açısından önemlidir.

Anayasa Mahkemesi Kararı - 2. B., B. 2015/13851 T. 27.6.2018 tarihli kararı “*Yük teslim talimat formu gibi belgeler istenmesi, taşıyan’ca ithal konusu mal üzerinde hapis hakkının kullanılmasının söz konusu olduğu durumlarda bu uygulamaların varlığı daha fazla önem kazanmaktadır.*”(57)

“*Özellikle somut olayda olduğu gibi taşıyanca ithal konusu mal üzerinde hapis hakkının kullanılmasının söz konusu olduğu durumlarda bu uygulamaların varlığı daha fazla önem kazanmaktadır.Bu durumda taşıyanların yardımcısı konumundaki liman işletmesinin eşyanın gönderilene teslimini yaptığı andan itibaren sorumluluğu sona erecektir. Bu itibarla liman işletmesi, taşıyandan aldığı talimat doğrultusunda malı kime teslim etmesi gerekiyorsa ona teslim edecektir.*” (58)

6. İşletmelerin, taşıyanların talimatı anlamına gelen ordino kesilmesi, ya da yük teslim talimat formu verilmesine rağmen malları teslimden kaçınması hâli ise gönderilen adına ölçsüz ve haksız bir durum yaratacaktır.

“Anayasa Mahkemesi Kararı - 2. B., B. 2015/13851 T. 27.6.2018 tarihli kararı “*İşletmelerin , taşıyanların talimatı anlamına gelen ordino kesilmesi ya da yük teslim talimat formu verilmesi işlemlerine rağmen malları teslimden kaçınması hâlinde ise müdahalenin ölçsüz olacağı açıktır.*”(60)

“*Bu durumda acentesinden veya taşıyandan alınacak Yük Teslim Talimat Formu ile malın teslimatının sağlanmasına imkân veren söz konusu hukuki enstrümanın varlığı, başvuru Şirkete yüklenen külfeti hafifletmekte ve bu, ticari işlemin tüm taraflarının menfaatine olan ve gemi taşımacılığında ticari güvenin tesisi için elzem olan mezkûr uygulamanın teşkil ettiği müdahaleyi ölçülü kılmaktadır.*” (60)

7. Ordinoların, artık uygulamadan kaldırıldığı söylenemez.

“ Anayasa Mahkemesi Kararı - 2. B., B. 2015/13851 T. 27.6.2018 tarihli kararı *Taşıyanların imzalayarak yükün teslimine rıza gösterdiklerini ifade ettikleri ve “yük teslim talimat formu”, “yük teslim belgesi”, “etiketli konşimento “ veya ” ordino” gibi farklı isimler verilen bu belgeler hukuki geçerliliği olan belgeler olup, ulusal ve uluslararası ticaret ve taşımacılıkta yüklerin teslimi için geçerli ve gerekli belgeler olduğu hususunda bir uzlaşma bulunmaktadır.*(64)

Ayrıca talep konusu emtia hâli hazırda depoda durduğu için başvuru Şirketin malik olduğunu iddia ettiği bu emtianın vasıtasız zilyetliğine hâlâ ulaşabilmesi imkân dâhilindedir. Başvuru Şirket, her ne kadar emtianın teslimi için gerekli olan ordinoların artık uygulamada geçerliliğinin kaldırıldığını belirtmiş ise de taşıyanların imzalayarak yükün teslimine rıza gösterdiklerini ifade ettikleri ve yük teslim talimat formu, yük teslim belgesi, etiketli konşimento veya ordino gibi farklı isimler verilen bu belgeler hukuki geçerliliği bulunmayan belgelerden olmayıp ulusal ve uluslararası ticaret ve taşımacılıkta yüklerin teslimi için geçerli ve gerekli belgeler olduğu hususunda bir uzlaşma bulunmaktadır.”(64)

8. Varma yerinde, taşıyanın yük üzerindeki rehin hakkı devam etmektedir.

Anayasa Mahkemesi Kararı - 2. B., B. 2015/13851 T. 27.6.2018 tarihli kararı “Geçici depolama yerinde gümrük işlemleri tamamlanan ve gemiden tahliye edilen yükün mevzuat hükümleri gereğince taşıyan tarafından gönderilene teslimi ile taşıma sözleşmesi sona ermekte ve bu sürede taşıyanın navlun ücreti ve bu ücret sebebiyle yük üzerindeki rehin hakkı devam etmektedir.”(15)

9 . Gönderilen Şirket konşimentoyu ibraz edip yük sahibi olduğunu taşıyan veya acentesine belgelendirmek zorundadır.

Anayasa Mahkemesi Kararı - 2. B., B. 2015/13851 T. 27.6.2018 tarihli kararı “Gönderilen Şirket konşimentoyu ibraz edip yük sahibi olduğunu taşıyan veya acentesine belgelendirmediği sürece, taşıyan veya acentesi tarafından gümrük işlemleri tamamlanan yüke ilişkin Yük Teslim Talimat Formu düzenlenerek geçici depolama yerine gönderilmez.(15)

Yük üzerinde hapis hakkını kullandıkları belirtilmesi durumunda , taşıma sözleşmesinin tarafları arasında taşıma sözleşmesinden kaynaklanan edimlerin henüz ifa edilmediği anlamı çıkmaktadır.(15)

10. Yük teslim talimat formu ‘nu düzenleyip vermesi gereken kişiler, taşıyan veya yetkili acentesidir

Anayasa Mahkemesi Kararı - 2. B., B. 2015/13851 T. 27.6.2018 tarihli kararı “Yük teslim talimat formu'nu düzenleyip vermesi gereken kişiler, taşıyan veya yetkili acentesidir. Liman işletmeleri ve geçici depolama yerleri yük teslim talimat formu kendisine ibraz edilmeden yükün teslim edilmemesinden sorumlu tutulamayacaktır (15/VI)

Sonuç olarak, liman işletmesi, taşıma sözleşmesinin tarafi olmaması ve yk üzerinde bir tasarruf hakkının bulunmaması sebebiyle, verilen talimat gereğince Yük Teslim Talimat Formu kendisine ibraz edilmeden yükün teslim edilmemesinden sorumlu tutulamayacaktır. (15/VII)

11. Liman İşletmeleri ve Geçici Depo Yerleri Taşıyanın İfa Yardımcısı Olarak Görev Yapmaktadırlar.

*Anayasa Mahkemesi Kararı - 2. B., B. 2015/13851 T. 27.6.2018 tarihli kararı “ Liman İşletmeleri Ve Geçici Depo Yerleri Taşıyanın İfa Yardımcısı Olarak Görev Yapmaktadırlar.(Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 28/11/2017 tarihli ve E.2016/4787, K.2017/6644 sayılı kararı “ **TCDD’nin taşıyanın ifa yardımcısı olup, taşıyanın sorumluluğunun devam ettiği,.....”** Bu bağlamda konu hakkındaki Yargıtay içtihadına göre liman işletmesi taşıyanın ifa yardımcısı sıfatını taşımakta olup ancak yk teslim talimatına göre liman idaresi yükü alıcıya teslim edebileceği belirtilmiştir.”(27)*

Av. Egemen Grsel ANKARALI

Av. Egemen Grsel Ankaralı egemen@ankarali.av.tr